

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ ЛіСПГ
проф. Роман ВАСИЛИШИН
03.06. 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри лісівництва
протокол №22 від 28.05.2024 р.
Завідувач кафедри, доц.
Наталія ПУЗРІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Лісове господарство»
Гарант ОП
доц. Наталія ПУЗРІНА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ І СВІТУ»**

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

Розробники: асистент, доктор філософії Гуржій Р.В., к. с.-г. н., доц. Білоус В.М.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни «Мисливське господарство України і світу»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	205 «Лісове господарство»	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3 (2024-2025)	3 (2024-2025)
Семестр	6	6
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	75 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: оволодіння методами вивчення, сталого управління та збереження мисливських ресурсів, ознайомлення зі світовими тенденціями розвитку та впровадження прогресивного досвіду ведення мисливського господарства.

Завдання: оволодіння студентами теоретичних положень та практичних навичок: зоогеографічних особливостей і відмінностей континентів і островів; опису ареалів тварин; застосування зоогеографічних для управління популяціями диких тварин, акліматизації та реакліматизації, створення живих зооколекцій. Навчитися: організовувати роботу з охорони, підтримання чисельності та раціонального використання ресурсів мисливських тварин; визначати види мисливських тварин за зовнішніми ознаками та слідами життєдіяльності, статеву-вікову структуру популяцій; визначати типи та категорії мисливських угідь, проводити їх оцінку; організовувати обліки чисельності мисливських тварин; визначати показники оптимальної чисельності та щільності популяцій мисливських тварин;

інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства;

РН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності;

РН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

РН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог;

РН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки;

2. Програма та структура навчальної дисципліни для

– денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														

Тема 1. Вступна лекція Історія та розвиток мисливствознавства.	1-2	16	2	2	-	-	12	-	1	-	-	-	-
Тема 2. Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	3-4	15	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-
Тема 3. Мисливські угіддя. Біотехнічні заходи.	5-6	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-
Тема 4. Інвентаризація мисливських ресурсів	7-8	16	2	2	-	-	12	-	1	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	x	64	8	8	-	-	48	-	3	2	-	-	-
Змістовий модуль 2.													
Тема 5. Мисливське спорядження, мисливські трофеї, мисливське собаківництво.	9-10	18	2	2	-	-	14	-	1	1	-	-	-
Тема 6. Охорона мисливських ресурсів	11-12	18	2	2	-	-	14	-	1	1	-	-	-
Тема 7. Раціональне використання мисливських ресурсів	13-15	20	3	3	-	-	14	-	1	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	x	56	7	7	-	-	42	-	3	2	-	-	-
Усього годин	x	20	15	15	-	-	90	-	6	4	-	-	-

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення оптимальної щільності та чисельності основних видів мисливських тварин.	2
2	Облік мисливських звірів і птахів.	2
3	Біотехнічні споруди у мисливському господарстві.	2
4	Проектування приміщень для утримування диких тварин	2
5	Корми та підгодовля диких тварин в мисливському господарстві.	2
6	Типологія та бонітування мисливських угідь.	2
7	Мисливська зброя, боєприпаси та спорядження.	3

Всього:	15
----------------	-----------

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Історія розвитку мисливського господарства в Україні	10
2	Біологічні, екологічні та етологічні особливості основних представників мисливської фауни.	15
3	Нормативно-правове регулювання мисливства в Україні	15
4	Особливості полювання на копитних	15
5	Особливості полювання на пернату дичину	10
6	Селекційний відстріл	10
7	Мисливське собаківництво	15
Всього:		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – : <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/page/view.php?id=325929>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикум;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гуржій Р.В., Смаголь В.М., Білоус В.М. Управління популяціями диких тварин. Методичні вказівки. Київ : редакційно-видавничий відділ НУБіП 2024. 30 с.
2. Кодекс українського мисливця (етика, культура, самоврядування) від 01.06.2024, Редакція І. Київ: Видавництво «ЕКО-інформ», 2024. 40 с.
3. Гуржій Р.В., Смаголь В.М., Білоус В.М., Пузріна Н.В. Методичні вказівки щодо вивчення програмних питань із дисципліни «Управління популяціями диких тварин», тематика практичних занять, матеріали до індивідуальних завдань для виконання практичних робіт та контрольні запитання. Київ : редакційно-видавничий відділ НУБіП 2024. 30 с.
4. Катиш С. В. Дичерозведення на території лісостепової і степової зон України (на прикладі Полтавської і Запорізької областей). *Біологічні системи*. 2016. Т. 8. Вип. 2. С. 219-227.

5. Кратюк О. Л., Гузій А. І., Власюк В. П., Бездітко Л. В. Характеристика вольєрів для ратичних *Artiodactyla* на території Житомирської області. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018, т. 28, № 2. С. 50–53.
6. Коніщук В.В. Смаголь В.М., Шумигай І.В. Природоохоронне значення торфових екосистем Плав-П, Ямни Житомирського Полісся. *Агроекологічний журнал*, 2022. № 3. С. 6-16.
7. Новицький, В. Смаголь, В. Білоус, Н. Міняйло. Заборона регулювання чисельності диких тварин у період дії воєнного стану: проміжні екологічні та епізоотичні наслідки для України. *Біологія тварин*, 2024. Т. 26, № 3. С. 97.
8. Смаголь В.М., Пузріна Н.В., Білоус В.М., Гуржій Р.В. Мисливствознавство: методичні рекомендації, методичні вказівки та контрольні питання до для виконання практичних робіт здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 205 – «Лісове господарство». Київ : редакційно-видавничий відділ НУБіП 2024. 24 с.
9. Червона книга України. <https://redbook-ua.org/>
10. Smagol, V., Stupak, A., Smagol, V., Yanevich, O. The saiga antelope (*Saiga tatarica*) in the Quaternary of Ukraine: distribution and morphology // *Theriologia Ukrainica*. 2024. Vol. 27. P. 55-68.
11. Біологія: фауністичне районування землі. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/biolog/26439/>
12. Всеукраїнська газета “Полювання та риболовля” URL: <https://hunt-fish.com.ua/>.
13. Закон України про мисливське господарство та полювання URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>.
14. Закон України про тваринний світ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.
15. Зоогеографія. Енциклопедія сучасної України URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=17064.
16. Зоогеографічне та мисливськогосподарське районування. Робоча програма та методичні поради для студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 205 «Лісове господарство». Житомир: „Полісся”, 2016. 21 .
17. Сайт Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР). URL: https://www.uoor.com.ua/ukr/about_organization/news.
18. Теріологічна школа: теріологічні видання URL: <http://www.terioshkola.org.ua/ua/library.htm>.